

# LAITILAN LUKION KRIISISUUNNITELMA



## Sisällysluettelo

1. Yleistä
2. Koulun kriisiryhmä
3. Tiedottaminen
  - 3.1 Tiedottaminen kriisitoiminnasta
  - 3.2 Tiedottaminen kriisitilanteessa
4. Toimintamalleja eri kriisitilanteissa
  - 4.1. Onnettomuus koulussa
  - 4.2. Opiskelijan kuolema
  - 4.3. Koulun henkilökuntaan kuuluvan kuolema
  - 4.4. Opiskelijan lähiomaisen kuuluvan kuolema
  - 4.5. Itsemurhan uhka
  - 4.6. Itsemurha
  - 4.7. Onnettomuus tai sen uhkatilanne
    - 4.7.1. Väkivalta tai väkivallan uhka
    - 4.7.2. Päihteet
    - 4.7.3. Vakava uhkatilanne
5. Arviointi kriisitilanteen jälkeen
6. Tiivistelmä: kriisisuunnitelman keskeisiä ajatuksia
7. Voimaantulo
8. Liitteet
  - Liite a. Kuoleman kohtaaminen koulussa
  - Liite b. Kuinka omaisen kuolemasta kerrotaan opiskelijalle



## LAITILAN LUKION KRIISISUUNNITELMA

### 1. YLEISTÄ

Koulun turvallisuussuunnitelman yksi tärkeä osio on koulun kriisisuunnitelma. Sen tavoitteena on antaa koulun henkilökunnalle selkeät toimintaohjeet koulun kriisitilanteissa.

Kriisiksi määritellään opiskelijan tai koulun työntekijän kuolema, opiskelijan lähiomaisen kuolema tai itsemurha, mutta myös vakava onnettomuus, kouluväkivalta, hysteerisyyttä aiheuttava huhu, tulipalo tai muu uhkatilanne. Tarkoituksena on toimia heti, jotta apua tarvitsevat saadaan seurantaan ja vältetään asiaa suurentavilta huhuilta.

Kriisisuunnitelman tavoitteena on:

- turvallisen oppimis- ja työskentely-ympäristön luominen ja ylläpito
- hallitun toiminnan varmistaminen erityistilanteissa
- opiskelijan, huoltajien ja henkilöstön tukeminen ja auttaminen kriisitilanteissa
- yhteistyön huomioiminen eri viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa
- erityistilanteiden jälkihoidon huomioiminen ja haittavaikutusten ennaltaehkäisy

### KRIISIEN ENNALTAEHKÄISY

Koulun myönteinen ja turvallinen ilmapiiri on hyvä lähtökohta, joka saattaa ehkäistä joidenkin kriisien syntymisen ja toisaalta se voi auttaa jo syntyneestä kriisistä selviytymiseen. Myönteisen ja turvallisen ilmapiirin syntymiseen myötävaikuttaa mm. toimiva yhteistyö koulun sisällä eri luokkien ja henkilökunnan kesken. Koulussa tulee puuttua välittömästi ja perusteellisesti koulukiusaamiseen. Valvonnan eri tilanteissa tulee olla riittävää. Koulussa on oltava selkeät ja kaikkien tiedossa olevat säännöt, joiden noudattamisesta pidetään kiinni. Kodin ja koulun toimivaan yhteistyöhön panostetaan.

### 2. YLEISOHJEET KRIISITILANTEESSA

- Pysy rauhallisena.
- Varmistu siitä, mitä todellisuudessa on tapahtunut.
- Hälytä tarvittava viranomaisapu paikalle ja käynnistä muut tarpeelliset toimet.
- Tiedota tapahtumasta välittömästi tarpeellisille tahoille kuten henkilöstölle, koulun kriisi/turvallisuus ryhmälle, koulutoimistoon yms.
- Toisinaan voi olla tarpeellista keskeyttää koulupäivä. Jos näin toimitaan varmista, että kukaan ei jää turvattomiksi. Tarvittaessa koulu järjestää oppilaille ohjattua toimintaa

### 3. KOULUN KRIISIRYHMÄ

- 3.1. Kokoonpano
- rehtori
  - vararehtori
  - opinto-ohjaaja



terveydenhoitaja  
koulukuraattori  
koulupsykologi  
kyseiset opettajat

## 3.2. Tehtävät

Kriisiryhmän päätehtävä on henkisen tuen antaminen kriisitilanteissa. Rehtori kutsuu kriisiryhmän avuksi kriisitilanteissa.

Kriisiryhmä:

- kutsuu tarvittaessa henkilökunnan koolle
- miettii jatkotoimenpiteet ja toimii niiden mukaan
- harkitsee ulkopuolisen avun tarvetta henkilökunnalle ja opiskelijoille ja ottaa tarvittaessa yhteyttä koteihin
- pitää kriisisuunnitelman ajan tasalla

Rehtori ylläpitää kriisiryhmän avustuksella koulutusta kriisityöhön ja perehdyttää uudet työyhteisön jäsenet kriisisuunnitelmaan.

## 3.3. Yhteistyötahot

Lukion kriisiryhmä ottaa tarvittaessa yhteyttä esim. seuraaviin tahoihin:

Terveyskeskus puhelin 02 85991 (vaihe)

Laitilan virka-aikaisen (klo 8 – 16) kriisiryhmän puh. 050 5689 226.

Laitilan seurakunta puhelin 02 856 539

## 4. TIEDOTTAMINEN

### 4.1. Tiedottaminen kriisitoiminnasta

Koulun opiskelijoille sekä näiden huoltajille tiedotetaan koulun kriisitoiminnasta esim. lukuvuositedotteessa ja/tai jakamalla informaatiota vanhemmille eri ryhmien vanhempainilloissa. Opiskelijoille kriisi- ja turvallisuustoiminnasta välitetään tietoa mm. luokkakohtaisten turvakansioiden sekä esim. ryhmänohjausten ja teemapäivien avulla.

### 4.2. Tiedottaminen kriisitilanteissa

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, on vastuussa siihen asti, kun on välittänyt tiedon rehtorille.

Rehtori selvittää:

- mitä on tapahtunut ja missä
- miten kaikki tapahtui ja mitä tapahtumasta tiedetään
- keitä asia koskee.

Jos rehtori ei ole paikalla, vararehtori on vastuussa.

Rehtori kutsuu kriisiryhmän avukseen.



Opettajakuntaa ja muuta koulun henkilökuntaa informoidaan tapahtuneesta.

Opettajat saavat ohjeita asian käsittelystä luokissa

- huhujen estäminen
- oikeat tiedot
- mahdollisuus kriisiapuun.

Kaikki tiedottaminen sekä koulun ulkopuolelle että muuten tapahtuu ensisijaisesti rehtorin kautta.

## 5. PSYKKINEN KRIISIAPU

Kun koulu yhteisö on joutunut ennalta arvaamattoman tapahtuman kohteeksi, on tärkeää järjestää mahdollisuus purkaa tuntemuksia. Reagointi riippuu tapahtuman vakavuudesta ja yksilöllisistä eroista. Joskus riittää, kun asiasta keskusteleen tutun työtoverin, esimiehen tai koulun opiskeluhoitajaryhmän jäsenen kanssa. Luokassa voi riittää tapahtumasta keskustelu. Aina tämä ei riitä ja on mietittävä kriisin purkua ulkopuolisten ammattihenkilöiden tuella. On tärkeää sallia psyykkisen reagoinnin yksilöllisyys ja taata keskusteluapua sitä tarvitseville.

Koulun kriisiryhmän tehtävä on arvioida psyykkisen kriisiavun tarvetta koululla sekä päättää tukitoimenpiteistä ja työnjaosta koulun sisällä. Psyykinen kriisiapu on aloitettava aina aikuisista, koska aikuisten jaksaminen on edellytys opiskelijoiden hyvinvoinnille kriisitilanteissa. Vakavissa kriiseissä (esim. suuronnettomuudet, koko maata tai kaupunkia koskettavat kriisit) arvion tekee kriisiryhmä yhdessä sivistystoimen johdon tai kaupungin kriisiryhmän kanssa. Mikäli tarvetta on, purkutilaisuus tulee järjestää mahdollisimman pian, viimeistään kolmen vuorokauden kuluessa tapauksesta. Purkutilaisuutta ei tule järjestää kriisin shokkivaiheessa, joka yleensä käsittää kriisin jälkeiset 24 tuntia. Kriisiryhmä arvioi purkutilaisuuden tarpeen ja organisoii sen yhdessä työterveyshuollon kanssa.

## 6. TOIMINTAMALLEJA ERI KRIISITILANTEISSA

### 6.1. Onnettomuus koulussa

Soita hätänumeroon 112

Aloita ensiapu!

Estä lisäonnettomuudet

Otetaan huomioon seuraavat asiat:

- tieto terveydenhoitajalle tai terveyskeskukseen
- tieto rehtorille/kriisiryhmälle/henkilökunnalle
- onnettomuuspaikka tyhjenetään tarpeettomista henkilöistä

Kriisiryhmä huomioi erityisesti seuraavat asiat:

- silminnäkijät erilleen, heistä pidetään erityistä huolta
- ilmoitus huoltajille mahdollisimman pian
- asian käsittely luokissa
- viesti koteihin asiasta
- järkyttyneitä ei jätetä yksin
- asian jälkipuintia



## 6.2. Opiskelijan kuolema

Opiskelijan kuolemasta perheelle ilmoittaa pappi, poliisi tai sairaala. Perheen toivomuksia kunnioitetaan kaikissa asioissa, etenkin asiasta tiedottamisessa. Seuraavat asiat huomioidaan:

- tiedon saanut opettaja informoi rehtoria
- rehtori informoi kriisiryhmää, ryhmänohjaajaa, opettajia ja muuta henkilökuntaa

Kriisiryhmän avustuksella mietitään jatkotoimenpiteitä:

- keskustelu luokissa /muistaminen, suruliputus
- opiskelijoiden seuranta

## 6.3. Koulun henkilökuntaan kuuluvan kuolema

Rehtori informoi henkilökuntaa / luokkia yhteisesti  
Kriisiryhmä keskustelee ulkopuolisen avun tarpeesta ja ottaa huomioon seuraavat asiat:

- jälkipuinti henkilökunnalle
- keskustelu luokissa, muistaminen, suruliputus, hiljainen hetki, hautajaiset jne.
- opiskelijoiden seurantaa

## 6.4. Oppilaan lähiomaisen kuolema

Koti/opiskelija päättää informoinnista. Kotoa myös lupa saada kertoa asiasta kouluyhteisössä

- tieto rehtorille
- opiskelijalle keskustelumahdollisuus, kriisiryhmä apuna
- opiskelijan seurantaa

## 6.5. Itsemurhan uhka

Jokainen on vastuullinen toimija, kriisiryhmä on apuna. Otetaan huomioon seuraavat seikat:

- puhu asianosaisen kanssa
- älä jätä yksin
- kuuntele aktiivisesti
- kaikki vihjeet otettava todesta
- yhteys kotiin ja ammattiauttajaan

## 6.6. Itsemurha

Koskettaa aina koko kouluyhteisöä.

Kodin kanssa sovittava miten toimitaan!

- tieto rehtorille /kriisiryhmälle/ ryhmänohjaajalle/ koulun henkilökunnalle
- tieto opiskelijoille: perheeltä lupa kertoa tosiasiat, jotta perättömät huhut estettäisiin
- mahdollisesti tiedote oman ryhmän koteihin

Kriisiryhmä ottaa huomioon erityisesti seuraavat tärkeät asiat:



- jälkipuinti opiskelijoille ja henkilökunnalle tärkeää
- erityinen tuki ja seuranta silminnäkijöille ja lähimmille ystäville
- keskustelut luokissa
- opiskelijoiden seurantaa
- muistaminen koulussa

## 6.7. Onnettomuus tai sen uhkatilanne

### 6.7.1. Väkivalta tai väkivallan uhka

#### Tartuttava tilanteeseen

- rehtori ottaa yhteyden poliisiin/vanhempiin sekä kriisiryhmään ja informoi muita tapahtuneesta
- kriisiryhmä antaa henkistä tukea ja miettii jatkotoimenpiteet tilanteen normalisoimiseksi

### 6.7.2. Päihteet

Mikäli päihteet aiheuttavat tavalla tai toisella huolta ja hätää, kriisiryhmä toimii tilanteen normalisoimiseksi.

### 6.7.3. Vakava uhkatilanne

Näitä ovat mm. suuronnettomuus, tulipalo, ammuskelu jne. Kriisiryhmä ja opettajat ja mahdollisesti Laitilan kriisiryhmä auttavat tilanteessa mukana olleita. Suuronnettomuuden jälkihuolto ihmisille järjestetään viranomaisten pyynnöstä.

## 7. ARVIOINTI KRIISITILANTEEN JÄLKEEN

Henkilökunta arvioi kriisiryhmän kanssa. Miten tilanne hoidettiin. Konsultoidaan mukana olleita. Tehdään tarvittavat muutokset kriisisuunnitelmaan.

## 8. TIIVISTELMÄ: KRIISISUUNNITELMAN KESKEISIÄ AJATUKSIA

- Lukiossa toimii kriisiryhmä, jonka tehtävänä on antaa henkistä tukea erilaisissa kriisitilanteissa.

- Kriisitilanteita ovat mm. erilaiset onnettomuudet, vaaratilanteet, kuolemantapaukset, itsemurhat ja kaikenlaiset näihin liittyvät uhat ja uhan ilmaukset.

- Henkisen tuen kohteita voivat olla henkilökunnan jäsenet, opiskelijat, huoltajat ja omaiset.

- Henkinen tuki voi olla mm. kuuntelemista, keskustelemista, henkistä läsnäoloa, positiivista tukemista, tiedottamista ja yhteydenottoja.



- Kriisitilanteissa kriisiryhmä toimii tilanteen vaatimalla tavalla. Rehtori on kriisiryhmän jäsen ja hän johtaa ryhmän toimintaa.
- Kriisisuunnitelmassa esitetään kriisiryhmän kokoonpano ja selvitetään seikkaperäisemmin, miten kriisiryhmä toimii erilaisissa tapauksissa.

## 9. VOIMAANTULO

Tämä suunnitelma on päivitetty opettajakunnan kokouksessa 28.4.2014 ja se tulee voimaan 1.8.2014. Päivitetty 9.8.2020, opettajainkokous 10.8.2020. Päivitys Lops 2021 varten 19.2.2021.

## 10. LIITTEET

- Liite 1. Kuoleman kohtaaminen koulussa – kriisitilanne
- Liite 2. Kuinka omaisen kuolemasta kerrotaan opiskelijalle





## KUOLEMAN KOHTAAMINEN KOULUSSA – KRIISITILANNE

Miten koulu toimii, jos opiskelija tai opettaja on yllättäen kuollut

1. Rehtori selvittää viranomaisilta tai omaisilta mahdollisimman tarkasti, mitä on tapahtunut
2. Asiasta kerrotaan koulun henkilökunnalle. Kriisiryhmä on apuna.
3. Järjestetään suruliputus.
4. Rehtori tai vararehtori ilmoittaa tapahtuneesta keskusradion kautta opiskelijoille. Hän kertoo, mitä on tapahtunut. Lausutaan joitakin muistosanoja. Koko koulu hiljentyy, ja soitetaan tilanteeseen sopivaa musiikkia. Jos opiskelija on kuollut, voidaan tuoksi tunniksi asettaa hänen pulpetilleen kynttilä ja mahdollisesti kukkia. Lopputunnin opiskelijat voivat keskustella tapahtuneesta ja osoittaa vapaasti tunteitaan. Esimerkiksi uskontotunnilla voidaan käsitellä kuolemaa yleisestikin.
5. Tarvittaessa rehtori ottaa yhteyttä Laitilan kriisiryhmään puh. 050 5689 226. Siihen kuuluvat henkilöt hoitavat kriisipalaverit 24 – 72 tuntia tapahtumasta saadun tiedon jälkeen. Ryhmänohjaaja ilmoittaa apua tarvitseville tulevasta kriisipalaverista heti, kun palaveriaika on tiedossa (mieluiten jo edellisenä päivänä), Mikäli on tarpeen, järjestetään 2 – 3 vrk hautajaisten jälkeen toinen palaveri samalle ryhmälle.
6. Rehtori tai ryhmänohjaaja voi käydä surukodissa tervehdyskäynnillä. Tarpeen vaatiessa muukin yhteydenpito omaisiin on paikallaan. Kriisiryhmä on apuna tarvittaessa.
7. Hautajaisiin osallistutaan omaisten toiveiden mukaan.



## KUINKA OMAISEN KUOLEMASTA KERROTAAN OPISKELIJALLE

1. Kertojan tulee olla opiskelijalle tuttu, esim. ryhmänohjaaja
2. Kertojan on hyvä tietää tapauksesta sen verran, että pystyy vastaamaan opiskelijan ensimmäisiin kysymyksiin.
3. Kannattaa valita rauhallinen paikka, jossa voi istua yhdessä opiskelijan kanssa niin kauan kuin tarve vaatii.
4. Asia on kerrottava opiskelijalle suoraan ja avoimesti. Vakavan asian kertomista ei pidä jättää koulupäivän loppuun.
5. Kun opiskelija on kuullut asian, hän voi tarvita seuraa purkaakseen reaktioitaan.
6. Ei pidä turvautua fraaseihin, kuten "kyllä se siitä" tai "aika parantaa haavat".
7. Opiskelijaa ei tule jättää yksin, vaan häntä lohdutetaan sopivalla tavalla.
8. Huolehditaan siitä, että opiskelija pääsee turvallisesti kotiin. Tarvittaessa lähetetään toveri tai joku muu koulun henkilökunnasta saattamaan häntä.
9. Jos asianomainen haluaa, opettaja kertoo tapahtuneesta muille opiskelijoille.
10. Olisi yritettävä saada opiskelija mahdollisimman nopeasti kouluun – rutiinit ovat pelkästään hyväksi.
11. Se, joka auttaa, tarvitsee myös apua!